

***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสงขลา สตูล**

โสภภาพิชญ์ พรายต์สส์¹ สุนทรี วรรณไพเราะ^{2*}

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

*Corresponding author e-mail: suntaree@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ปีการศึกษา 2568 จำนวน 338 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ .979 ค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีค่าเท่ากับ .991 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .804^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

* Received: 2025-08-24, Revised: 2025-10-10, Accepted: 2025-10-12

The Relationship Between Academic Leadership of School Administrators and the Effectiveness of Academic Administration under the Secondary Education Service Area Office Songkhla Satun

Sopapit Praidust¹ Suntaree Wannapairo^{2*}

¹Master of Education Program in Educational Administration, Thaksin University

²Faculty of Education, Thaksin University

*Corresponding author e-mail: suntaree@tsu.ac.th

ABSTRACT

This study aimed to: 1) examine the academic leadership of school administrators, 2) investigate the effectiveness of academic administration in schools, and 3) analyze the relationship between the academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic administration. The research sample were 338 government teachers responsible for instructional management in schools under the Secondary Education Service Area Office Songkhla Satun in the academic year 2025. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan sampling table, and a stratified random sampling method was applied based on school size. The instrument used in this study was a rating scale questionnaire. The reliability coefficient of the academic leadership questionnaire was .979, and the academic administration effectiveness questionnaire was .991. The statistical methods employed in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The research findings revealed that 1) the overall academic leadership of school administrators, as well as each aspect, was rated at the highest level; 2) the overall effectiveness of academic administration, along with each aspect, was also rated at the highest level; and (3) the relationship between academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic administration was positively correlated at a high level, with a Pearson correlation coefficient of $r = .804$, which was statistically significant at the .01 level.

Keywords: Academic Leadership; School Administrators; Effectiveness of Academic Administration

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้รับอิทธิพลทั้งจากปัจจัยภายนอก อาทิ โลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงปัจจัยภายในประเทศ เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบการศึกษา การปฏิรูปและพัฒนาการศึกษาจึงเป็นภารกิจเร่งด่วนเพื่อเสริมสร้างทุนมนุษย์และขับเคลื่อนประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยกรอบนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2568-2569 ที่มุ่งเน้นการขยายโอกาสทางการศึกษา ยกระดับคุณภาพ และส่งเสริมทักษะตลอดชีวิตควบคู่กับการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ รวมถึง

มาตรการลดภาระงานครูและแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจของสถานศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ เช่น การกำหนดภารกิจสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการที่เหมาะสม ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกระดับ (ปวีณา บุทธิจักร, 2564) การบริหารงานวิชาการมีเป้าหมายหลักในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การบริหารที่มีประสิทธิผลส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องระบุว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการเป็นไปในทิศทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ (กิตติชัย อาจหาญ, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและศักยภาพแข่งขันทั้งระดับชาติและนานาชาติ ภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการภายใต้บริบทดังกล่าวช่วยเสริมสร้างแนวทางพัฒนาบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับเป้าหมายสถานศึกษาและความต้องการยุคสมัยเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผลและยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล, 2567)

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลด้านวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยมุ่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการในสถานศึกษา รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับระบบวิชาการในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเปรียบเทียบรูปแบบบริหารสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาด้านวิชาการในพื้นที่ ผลลัพธ์ที่ได้สามารถประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับวิชาการสถานศึกษาให้เกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับหลักบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตลอดจนยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

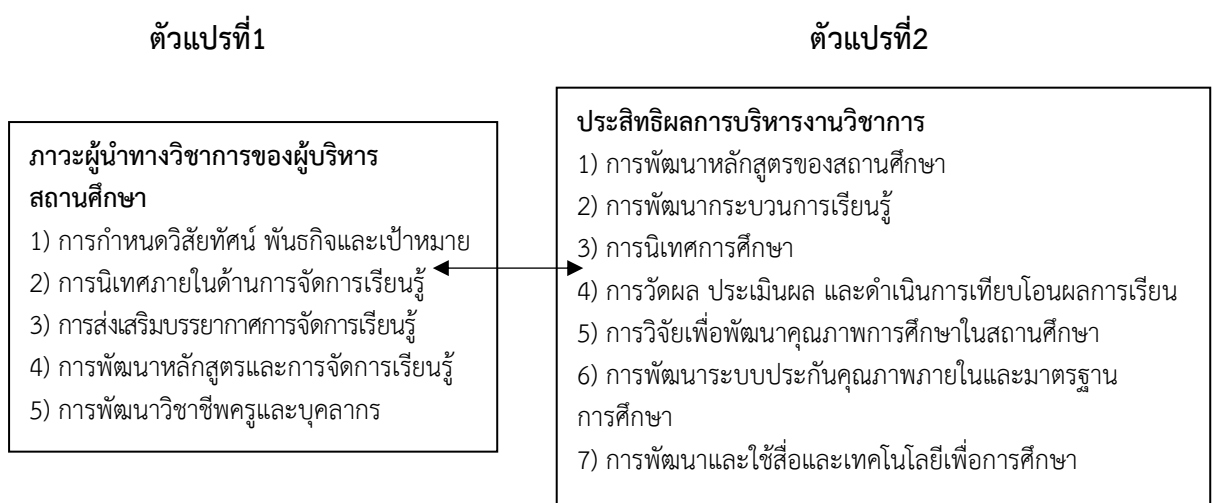
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สงขลา สตูล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยพิจารณาจากแนวคิดและทฤษฎีของ Hallinger & Murphy (1985), McEwan
(2002), Kilag & Sasan (2023), ปิยพร บุญใบ (2563), หยาดทิพย์ ชีซอง (2564), ชลนิชา ศิลาพงษ์
(2564), ปวีณา ปุทธิจักร (2564), พัฒนพงษ์ นามพิมพ์ (2564), กมลวรรณ แสนเสนาะ (2565), อรรถพล
ประเสริฐสังข์ (2566), สุภชฌาน ศรีเอี่ยม (2566), ศศิกัญจน์ อ่าววิจิตรกุล (2567) ได้องค์ประกอบเพื่อ
กำหนดเป็นกรอบแนวคิด จำนวน 5 องค์ประกอบ และสังเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลของการ
บริหารงานวิชาการโดยพิจารณาจากแนวคิดและทฤษฎีของ Krug (1992), Kimbrough & Nunnery
(1998), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550), ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564), พรภวิชัย
อุณวิเศษ (2564), ไพรัตน์ วุฒิสาร และคณะ (2564), พรสวรรค์ เหลาเวียง (2564), พิเชิตชัย ศรีใสคำ
(2565), จริญญา ทองวิเศษ (2565), นพรัตน์ แยมโกสุม (2565), เนติ มโนปัญญา (2565), พรธิดา
สำเภาทอง (2565), ทองดี คณะศรี (2566), กิตติทัศน์ วงศ์ศรีดา (2567) ได้องค์ประกอบเพื่อกำหนดเป็น
กรอบแนวคิด จำนวน 7 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบที่มีความสอดคล้อง
และครอบคลุมร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดัง
ภาพประกอบ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,686 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ปีการศึกษา 2568 จำนวน 338 คน ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกำหนดกรอบแนวคิด จากนั้นจัดทำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 พร้อมทั้งปรับปรุงหรือตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนอกตัวอย่าง 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1990) เมื่อผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว จึงนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยต่อไป

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยเริ่มจากการขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อนำไปติดต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามให้แก่ข้าราชการครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 ฉบับ เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วจึงตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติที่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และสังกัดสถานศึกษา ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตาม

แนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) สอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายตามหลักเกณฑ์ของ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงก์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ภายหลังจากนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนี้ยังใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อยืนยันสมมติฐานการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 338		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา	4.5554	0.3288	มากที่สุด
2. การนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน	4.5740	0.3477	มากที่สุด
3. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน	4.5784	0.3457	มากที่สุด
4. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	4.5439	0.3360	มากที่สุด
5. การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร	4.5814	0.3648	มากที่สุด
รวม	4.5666	0.2963	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ คือ การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร การส่งเสริมบรรยากาศการเรียน

การสอน การนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	n = 338		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.5754	0.3418	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.5661	0.3531	มากที่สุด
3. การนิเทศการศึกษา	4.6065	0.3273	มากที่สุด
4. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.5690	0.3512	มากที่สุด
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.6026	0.3220	มากที่สุด
6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.5917	0.3612	มากที่สุด
7. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.5380	0.3173	มากที่สุด
รวม	4.5785	0.2838	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับคือ การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

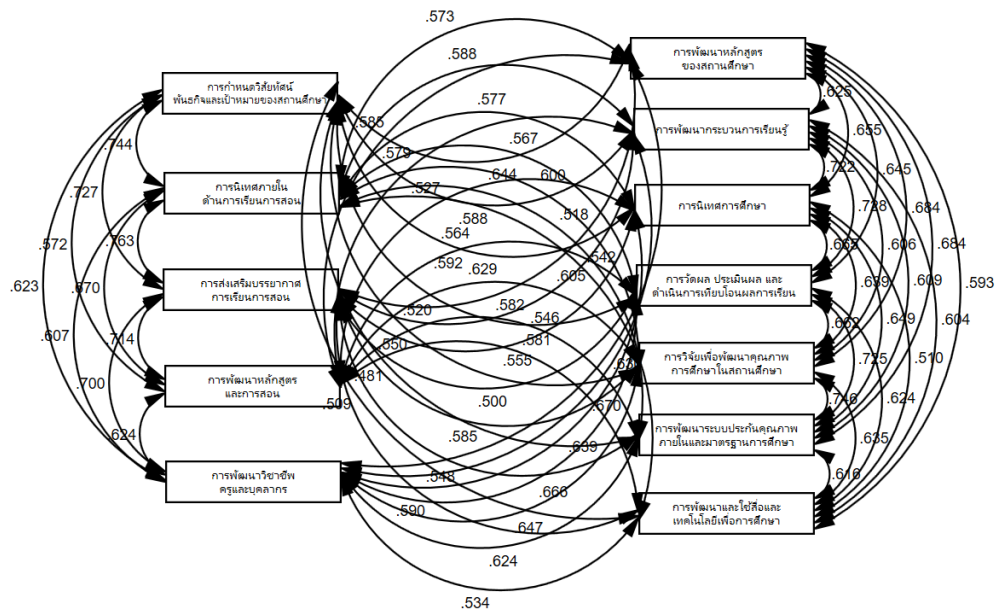
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (n = 338)							Y
	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y ₁)	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y ₂)	การนิเทศการศึกษา (Y ₃)	การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน (Y ₄)	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา (Y ₅)	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา (Y ₆)	การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา (Y ₇)	
การกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของ สถานศึกษา (X ₁)	.644**	.588**	.592**	.520**	.550**	.481**	.509**	.663**
การนิเทศภายใน ด้านการเรียนการ สอน (X ₂)	.573**	.588**	.577**	.567**	.600**	.518**	.542**	.676**
การส่งเสริม บรรยากาศการ เรียนการสอน (X ₃)	.605**	.546**	.555**	.500**	.585**	.548**	.590**	.670**
การพัฒนาหลักสูตร และการสอน (X ₄)	.585**	.579**	.527**	.564**	.629**	.582**	.581**	.691**
การพัฒนาวิชาชีพ ครูและบุคลากร (X ₅)	.630**	.670**	.639**	.666**	.647**	.624**	.534**	.754**
X	.707**	.692**	.673**	.657**	.701**	.642**	.641**	.804**

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .804^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รูปที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สงขลา สตูล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาตระหนัก ในบทบาทหน้าที่ของตนต่อการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผล สูงสุด ตลอดจนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะภาวะผู้นำ และการ บริหารจัดการด้านวิชาการ อีกทั้งยังสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการกระตุ้นให้ครูมีความ กระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลดังกล่าวอาจสะท้อนถึงนโยบาย และกลไกการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่าง เป็นระบบ ส่งผลให้ผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถแสดงบทบาทผู้นำทางวิชาการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุชิน ประสานพันธ์ (2564) ที่กล่าวว่าผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักเรียน โดยต้องมี บทบาทในการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์เป้าหมาย และจัดการเรียนการสอนที่มี คุณภาพ พร้อมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ ความสำคัญกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งล้วนมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับแนวคิดของอรุณ พล ประเสริฐสังข์ (2566) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ช่วยให้

ผู้บริหารสามารถจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำเป็นต้องมีทักษะด้านนี้ในการบริหาร เพื่อจะนำพาคณะครูและบุคลากรไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และทำให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุธารส ไชยศิลป์ (2566) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนสามารถสร้างความร่วมมือภายในองค์กรผ่านกระบวนการจูงใจและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคลากรมีเป้าหมายร่วมกันและมุ่งสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาในระยะยาว

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร พลละสิม และ หทัย น้อยสมบัติ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวิทย์ เมืองสุบาล (2564) ซึ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวรรณ ตุ่มประชา และคณะ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของข้าราชการครูจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดด้าน

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และสามารถขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในทุกกระบวนการของงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศภายใน หรือการพัฒนาวิชาชีพครู รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังมีระบบติดตาม ประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของศุภชัย บุญนาง (2565) ได้กล่าวว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ หมายถึงผลของการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงความพึงพอใจในการทำงานของครู เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับแนวคิดของพรสวรรค์ เหลาเวียง (2564) ได้กล่าวว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ หมายถึงความสำเร็จของการดำเนินงานด้านวิชาการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเกิดจากการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบและ

ชัดเจนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานด้านการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิสรา ชุมวงศ์ (2563) ค้นคว้าการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่าแนวทางการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงการจัดการด้านวิชาการที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสมงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชิตชัย ศรีไสคำ และหทัย น้อยสมบัติ (2565) ได้วิจัยเรื่องวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประถมศึกษาโยธธรร เขต 1 พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธรร เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และสอดคล้องกับของ ดิเรก ลิภา และคณะ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา นครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน และการนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทางวิชาการในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และมีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในภาพรวม นอกจากนี้ การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทาง พัฒนาหลักสูตร และส่งเสริมกระบวนการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ยังส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจน

จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่าทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่สะท้อนถึงบทบาทผู้นำในการยกระดับคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา บุทธิจักร (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาประเภทศึกษาสกลนคร พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณภาพครูและการบริหารหลักสูตร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารในการขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้ผ่านการพัฒนาบุคลากรและการจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนมากยิ่งขึ้น โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร รวมถึงสนับสนุนการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการศึกษาความจำเป็นและความเหมาะสมของการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดหา พัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรวางแผนและดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบการอบรม การนิเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสนับสนุนการศึกษาต่อหรือการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถระบุปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับสูง ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยด้านบุคลากร ระบบนิเทศ การมีส่วนร่วม หรือการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการออกแบบนโยบายหรือแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จากกลุ่มสังกัดการศึกษาอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำในอนาคตต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาครูและนักเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกกระบวนการงานวิชาการ และขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรยังมีอิทธิพลสูงต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยรวม ทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทาง พัฒนาหลักสูตร และสนับสนุนกระบวนการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ความรู้นี้สะท้อนให้เห็นว่าการผสมผสานระหว่างภาวะผู้นำ ทักษะการบริหารจัดการ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ แสนเสนา และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก. *รายงานการประชุม Graduate School Conference*, 4(1), 992–999.
- กิตติชัย อจหาญ. (2565). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- กิตติทัศน์ วงศ์ศรีดา, รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร, และ ดร.รัชฎาพร งอยภูธร. (2567). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 12(48), 226–236.

- จรัญญา ทองวิเศษ, พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง, และ จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเครือข่ายพื้นที่นวัตกรรม จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 18(1), 122–137.
- จิราพร พลละสิม และ หทัย น้อยสมบัติ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(3), 117–128.
- ชนิสรา ชุมวงศ์. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ชลนิชา ศิลาพงษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ. ดิเรก ลิภา, ธวัชชัย ไพไธล, และ ภิญโญ ทองเหลา. (2566). ปัจจัยคัดสรรทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(44), 203–214.
- ทองดี คณะศรี และ ฉันทยาภรณ์ นวลสิงห์. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(2), 313–325.
- ธีรวิทย์ เมืองสุบาล. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. *การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*.
- นพรัตน์ แยมโกสม. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- เนติ มโนปัญญา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่9). สุวีริยาสาส์น.

- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร .*
- ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พรธิดา สำเภาทอง. (2565). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พรวิชัย อุโนวิเศษ. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พรสวรรค์ เหลาเวียง. (2564). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พัฒนพงษ์ นามพิมพ์ และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ, 14(2), 1200–1207.*
- พิชิตชัย ศรีไสคำ และ หทัย น้อยสมบัติ. (2565). *วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์, 6(2), 41–52.*
- ไพรัตน์ วุฒิสาร, ทวี วาจาสัตย์, และ สาริศา เจนเขว่า. (2564). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 7(1), 255–272.*
- ภัทรวรรณ ตุ่มประชา, นภาเดช บุญเชิด, และ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 9(1), 151–165.*
- ศศิกาญจน์ อ่าววิจิตรกุล, และ ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล. (2566). *ภาวะผู้นำเชิงวิชาการในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 4(4), 409–426.*
- ศุภชัย บุญนาง. (2565). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. (2567). *แผนบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. <https://www.spmsongkhlasetun.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พิมพ์ครั้งที่1)*. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุชิน ประสานพันธ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 8(2), 15–30.
- สุธารส ไชยศิลป์. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา*.
- สุภชฌาน ศรีเอี่ยม, ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์, และ สุชาติ สืบทอง. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 1(2), 1–13.
- หยาดทิพย์ ชีซอง. (2564). *ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). Harper & Row.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of Kilag, O. K. T., & Sasan, J. M. (2023). Unpacking the role of instructional leadership in teacher professional development. *Advanced Qualitative Research*, 1(1), 63-73. <https://doi.org/10.31098/aqr.v1i1.1380>
- Kimbrough, R. B., & Nunnery, M. Y. (1988). *Educational Administration: An Introduction*. (3rd ed.). Macmillan.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Krug, S. E. (1992). Instructional Leadership: A Constructivist Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430–443.
- McEwan, E. K. (2002). *Seven steps to effective instructional leadership*. Corwin Press.